СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Маргарита Николова Чешмеджиева
на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор”
Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.6 Право
Докторска програма: „Административно право и административен процес”
Автор на дисертационния труд: **Цветанка Иванова Иванова-Стоянова**, докторант в редовна форма на обучение в секция „Публичноправни науки” в Института за държавата и правото при Българска академия на науките
Тема на дисертационния труд: „**Контрол за законност и правилност върху актовете и действията на административните органи (прокурорски надзор, обществен контрол и контролът на омбудсмана)”**
Научен ръководител: проф. д-р Веселина Канатова – Бучкова

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, определено със Заповед № РД-09-143/02.11.2026 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българска академия на науките.

I. Общи данни за процедурата и докторанта.

Процедурата е открита и се провежда съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за държавата и правото при Българска академия на науките.

Цветанка Иванова Иванова-Стоянова е завършила висше образование по специалност „Право” в Софийски университет „Св. Климент Охридски” през 2006 г. Тя е зачислена за докторант в редовна форма на обучение, по докторска програма „Административно право и административен процес”, професионално направление 3.6 Право, в секция „Публичноправни науки” на ИДП при БАН през 2020 г., с научен ръководител проф. д-р Веселина Канатова-Бучкова. Г-жа Иванова-Стоянова е положила успешно и в срок всички изпити, които са предвидени в нейния индивидуален план. През

2024 г. е отчислена с право на защита. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на заседание на секция „Публичноправни науки“ при ИДП – БАН на 25.09.2026 г.

Тя има шест публикации по темата на дисертационния труд свързани с въпросите на административните актове, прокурорското участие в административния процес, институцията на омбудсмана, предложенията и сигналите на гражданите и защитата срещу злоупотреба с процесуални права. Публикациите на Цветанка Иванова-Стоянова показват, че научните интереси и резултати от дейността й са станали публично достояние на научните и специализираните среди.

За изготвяне на становището са ми предоставени: автобиография, заповед за зачисляване на докторанта, дисертационен труд, автореферат, заповед за отчисляване с право на защита, списък и копия на научните публикации на Цветанка Иванова-Стоянова, свързани с темата на дисертационния труд и декларация за оригиналност на труда.

II. Обща характеристика на дисертационния труд и приносни моменти.

Представеният на нашето внимание дисертационен труд на тема „Контрол за законност и правилност върху актовете и действията на административните органи (прокурорски надзор, обществен контрол и контролът на омбудсмана)” е в обем от 279 стр., и се състои от увод, пет глави, заключение, справка за научните и научно-приложните приноси, библиографска справка за използвана литература и цитирана съдебна практика. Библиографията включва 98 източника на кирилица и 62 на латиница. Позоваванията под линия са 355 на брой. Избраната структура е логически последователна: от общите теоретични въпроси на административния контрол към особеностите на прокурорския надзор, правомощията на омбудсмана, обществения контрол и предложенията за усъвършенстване на действащата нормативна уредба.

Дисертационният труд е посветен на съществен проблем на административното право и административния процес – гаранциите за законосъобразност и правилност при осъществяването на административната дейност, разгледани чрез правомощията на прокуратурата, институцията на омбудсмана и установените форми на обществен контрол. Контролът върху дейността на административните органи е съществена гаранция за осъществяване на принципа на законност и за защита на правата и законните интереси на гражданите и организациите. Актуалността на избраната тема, се налага поради нарастващите очаквания за прозрачност и отчетност, които придобиват все по-

голямо значение в съвременното общество. Считам, че обектът и предметът на научното изследване са правилно дефинирани. Ясно и точно са конкретизирани целта, задачите и научните методи, използвани от докторантката в процеса на работа. Прилагането на правно-догматичния, историко-правния и сравнителноправния метод е позволило в най-голяма степен да бъдат постигнати поставените цели на изследването и да се даде адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

Първата глава изгражда необходимата теоретична основа на изследването чрез разграничаване на „контрола за законност" от „контрола за правилност" и вътрешния административен контрол. Положително оценявам опита за систематизиране на формите на вътрешен и външен контрол, както и включването на историческото развитие на административното правосъдие.

Втора глава разглежда правната природа, конституционните граници и практическите проблеми на прокурорския надзор върху администрацията. Извършено е съществено доктринално разграничение между термините „контрол" и „надзор". Положително оценявам авторския и критичен подход към възприетите становища и тълкувания в разглежданите актове на Конституционния съд и Върховния административен съд. Внимание заслужава и систематизирането на процесуалните форми на участие на прокуратурата в административните производства и очертаването на конституционните и законовите предели на намесата ѝ. Въз основа на критичен анализ на практиката са изведени три практически проблема при осъществяването на прокурорския надзор, а именно прекомерна намеса в оперативната самостоятелност на администрацията, институционално бездействие при засегнат обществен интерес и липса на тясна предметна специализация на проверяващите прокурори.

В трета глава се разглеждат правната същност и правомощията на омбудсмана в качеството му независим правозащитен орган и на местния обществен посредник. Принос на изследването е анализът на правомощията на омбудсмана и разграничението между задължението на административния орган да разгледа отправена препоръка и липсата на обвързваща сила на предложеното от омбудсмана разрешение. В тази част са изследвани правните способи за въздействие на омбудсмана по АПК, Закона за омбудсмана и КРБ. Адмирации заслужава и сравнителният анализ на моделите в Австрия, Франция, Румъния и на Европейския омбудсман. Акцентирано е и върху правните гаранции за

функционална независимост на местния обществен посредник. Въз основа на направения анализ са направени изводи и предложения за изменения на законодателството, които имат приносен характер.

Четвърта глава от дисертацията е фокусирана върху обществения контрол на гражданите, който се осъществява освен чрез сигналите и предложенията по АПК, но и, както посочва автора, чрез производствата по ЗДОИ и консултациите по ЗНА. Докторантката обосновава връзката между упражняването на тези права, принципите на публичност и прозрачност и възможността да се установяват и преодоляват недостатъци в административната дейност, което оценявам положително и има приносен характер. Безспорен научен принос представлява и предложеното от автора определение за обществен контрол.

Пета глава има обобщаващ и приложен характер. В нея докторантката предлага по-тясно институционално взаимодействие между прокуратурата, омбудсмана и гражданските организации чрез обмен на информация, общи стандарти и отчетност.

Научно-приложно значение имат формулираните предложения de lege ferenda за прецизиране на прокурорските правомощия по АПК и ЗСВ, за повишаване на ефективността на препоръките на омбудсмана, за изменение на уредбата на местния обществен посредник и за осигуряване на по-ефективно гражданско участие. Заслужава внимание и предложението за по-добро взаимодействие между прокуратурата, омбудсмана и гражданските организации.

От представения дисертационен труд може да се направи заключението за детайлно познаване на изследваната проблематика. С разработката, Цветанка Иванова-Стоянова показва способност за обработване на научна литература, анализ на нормативни текстове, както и формулиране на собствени предложения за оптимизиране на законодателството.

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертационния труд, като отразяваосновните резултати и дава ясна представа за приносите в него.

III. Критични бележки и препоръки

Имайки предвид теоретическата и практическата значимост на представеното изследване, препоръчвам трудът да бъде публикуван, за да може с постигнатите резултати да се запознаят един по-широк кръг от читатели – теоретици, практици, граждани и държавни органи.

IV. Заключение

В заключение изразявам своята положителната оценка, че представеният за защита пред научно жури дисертационен труд на тема **„Контрол за законност и правилност върху актовете и действията на административните органи (прокурорски надзор, обществен контрол и контролът на омбудсмана)”** отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, съдържа научни и научно-приложни резултати, представляващи принос в науката, и показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по административно право и процес, както и способност за разработване на самостоятелни научни изследвания.

Предвид всичко посочено, убедено ще гласувам положително за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес” на **Цветанка Иванова Иванова-Стоянова.**

05.11. 2026 г. Изготвил становището:
доц. д-р Маргарита Чешмеджиева

OPINION

by Assoc. Prof. Margarita Nikolova Cheshmedzhieva, PhD

on a doctoral dissertation for obtaining the educational and scientific degree of "Doctor" (PhD)

Professional Field 3.6. Law,

Doctoral Programme: "Administrative Law and Administrative Procedure"

Author of the dissertation: Tsvetanka Ivanova Ivanova-Stoyanova, full-time doctoral student in the "Public Law Sciences" Department at the Institute for the State and the Law - Bulgarian Academy of Sciences

Dissertation thesis on topic: **"Control of Legality and Correctness over the Acts and Actions of Administrative Authorities (Prosecutorial Supervision, Public Control, and Ombudsman Control)"**

Supervisor: Prof. Veselina Kanatova - Buchkova, PhD

Grounds for submitting the opinion: Membership in the Academic Jury appointed by Order No. RD-09-143/02.11.2026 of the Director of the Institute for the State and Law - Bulgarian Academy of Sciences.

I. General Information on the Procedure and the Doctoral Student

The procedure has been opened and is being conducted in compliance with the requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act (DASRBA), the Rules for its Implementation, and the Rules on the Terms and Conditions for Acquiring Scientific Degrees and Holding Academic Positions at the Institute for the State and Law of the Bulgarian Academy of Sciences.

Tsvetanka Ivanova Ivanova-Stoyanova has completed Master of Laws at Sofia University "St. Kliment Ohridski" in 2006. In 2020, she was enrolled as a full-time doctoral student in the doctoral programme "Administrative Law and Administrative Procedure", Professional Field 3.6 Law, in the "Public Law Sciences" Department at the Institute for the State and Law - Bulgarian Academy of Sciences, under the academic supervision of Prof. Veselina Kanatova-Buchkova, PhD. Ms. Ivanova-Stoyanova has successfully and timely passed all examinations provided for in her individual curriculum. In 2024, she was dismissed with the right to defend. The dissertation was discussed and directed for defence at a meeting of the "Public Law Sciences" Department at the Institute for the State and Law – BAS on 25 September 2026.

She has authored six publications related to the topic of the dissertation, focusing on issues

regarding administrative acts, prosecutorial participation in the administrative process, the institution of the ombudsman, proposals and alerts of citizens, and protection against abuse of procedural rights. The publications by Tsvetanka Ivanova-Stoyanova demonstrate that the academic interests and outcomes of her research have been brought to the attention of both the academic and specialized legal communities.

For the preparation of this opinion, I was provided with: a curriculum vitae, the order for enrollment of the doctoral student, the dissertation, the extended abstract, the order for dismissal with the right to defend, a list and copies of the scholarly publications of Tsvetanka Ivanova-Stoyanova relevant to the topic of the dissertation, and a declaration of originality of the work.

II. General Overview of the Dissertation and Contributions

The dissertation presented for our consideration, entitled "Control of Legality and Correctness over the Acts and Actions of Administrative Bodies (Prosecutorial Supervision, Public Control, and the Control by the Ombudsman)", spans 279 pages and consists of an introduction, five chapters, a conclusion, a summary of scientific and applied scientific contributions, and a bibliography of cited literature and case law. The bibliography includes 98 sources in Cyrillic and 62 in Latin script. The footnotes number 355. The selected structural design is logically consistent: advancing from the general theoretical questions of administrative control toward the specific features of prosecutorial supervision, the powers of the ombudsman, public control, and proposals for improving the current regulatory framework.

The dissertation addresses a significant subject within administrative law and administrative procedure - namely, the guarantees of legality and correctness in the exercise of administrative activity, examined through the prism of the powers of the prosecution service, the institution of the ombudsman, and established forms of public control. Control over the activity of administrative bodies constitutes an essential safeguard for the realization of the principle of the rule of law and for the protection of the rights and legitimate interests of citizens and organizations. The topicality of the subject is driven by the growing expectations of transparency and accountability, which carry increasing significance in contemporary society. In my view, the object and scope of the research are accurately delineated. The aim, research objectives, and scholarly methods employed by the doctoral candidate in the research process are stated clearly and precisely. The application of the legal-dogmatic, historical-legal, and comparative-legal methods has permitted the research aims to be accomplished to the fullest extent and has provided an adequate answer to the tasks set forth in the dissertation.

Chapter One establishes the requisite theoretical foundation of the study through the distinction between "control of legality", "control of correctness", and internal administrative control. I commend the author’s effort to systematize the forms of internal and external control, as well as the review of the

historical development of administrative justice.

Chapter Two addresses the legal nature, constitutional boundaries, and practical challenges of prosecutorial supervision over the administration. A substantive doctrinal distinction between the concepts of "control" and "supervision" is drawn. I positively evaluate the author's critical approach toward the established positions and interpretations in the analyzed decisions of the Constitutional Court and the Supreme Administrative Court. Worthy of attention is the systematization of the procedural forms of prosecutorial participation in administrative proceedings, as well as the demarcation of the constitutional and statutory limits of such intervention. Based on a critical analysis of case law, three practical challenges in the exercise of prosecutorial supervision are identified: excessive interference in the administrative discretion of administrative bodies, institutional inaction where the public interest is affected, and the lack of narrow subject-matter specialization among examining prosecutors.

Chapter Three examines the legal essence and powers of the Ombudsman in the capacity of an independent human rights protection body, as well as the Local Public Mediator. A key contribution of the study is the analysis of the Ombudsman's powers and the differentiation between the administrative body's obligation to consider an issued recommendation and the non-binding nature of the resolution proposed by the Ombudsman. This section investigates the legal means of action available to the Ombudsman under the Administrative Procedure Code, the Ombudsman Act, and the Constitution of the Republic of Bulgaria. The comparative analysis of models in Austria, France, Romania, and that of the European Ombudsman is commendable. Emphasis is also placed on the legal guarantees for the functional independence of the Local Public Mediator. Based on the analysis, contributing conclusions and legislative proposals have been articulated.

Chapter Four is focused on the public control exercised by citizens, which is carried out not only through alerts and proposals under the Administrative Procedure Code, but also, as the author notes, through proceedings under the Access to Public Information Act and public consultations under the Statutory Instruments Act. The candidate substantiates the link between the exercise of these rights, the principles of openness and transparency, and the potential to identify and remedy deficiencies in administrative activity—an approach I evaluate favorably as having contributing value. An undisputable scholarly contribution is the author's proposed definition of public control.

Chapter Five is of a synthesising and applied nature. In it, the candidate proposes closer institutional interaction among the prosecution service, the ombudsman, and civil society organizations through information exchange, common standards, and accountability.

The formulated *de lege ferenda* proposals - aimed at refining prosecutorial powers under the APC and the Judiciary System Act, enhancing the effectiveness of the Ombudsman's recommendations,

reforming the legal regime of the Local Public Mediator, and ensuring more effective civic participation - carry applied scientific value. The proposal for enhanced cooperation among the prosecution service, the ombudsman, and civil society organizations is likewise worthy of note.

The submitted dissertation demonstrates an in-depth familiarity with the researched subject matter. Through this work, Tsvetanka Ivanova-Stoyanova shows her capability to process academic literature, analyze statutory texts, and formulate original proposals for legislative optimization.

The extended abstract accurately reflects the content of the dissertation, highlighting the main findings and providing a clear overview of its contributions.

III. Critical Remarks and Recommendations

Taking into account the theoretical and practical significance of the submitted study, I recommend that the work be published so that a broader circle of readers - legal theorists, practitioners, citizens, and state authorities - may benefit from its findings.

IV. Conclusion

In conclusion, I express my positive assessment that the dissertation submitted for defence before the Academic Jury, entitled "**Control of Legality and Correctness over the Acts and Actions of Administrative Bodies (Prosecutorial Supervision, Public Control, and the Control by the Ombudsman)**", meets the requirements of Art. 6, para. 3 of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, contains scientific and applied scientific results that constitute a contribution to science, and proves that the candidate possesses profound theoretical knowledge in administrative law and procedure, as well as the aptitude to carry out independent scholarly research.

In light of the foregoing, I unreservedly vote in favor of awarding the educational and scientific degree of "Doctor" (PhD) in Professional Field 3.6 Law, Doctoral Programme "Administrative Law and Administrative Procedure", to **Tsvetanka Ivanova Ivanova-Stoyanova**.

05 November 2026

Author of the Opinion**:**

Assoc. Prof. Margarita Cheshmedzhieva, PhD